

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Pernille Forchhammer (S):

Lad mig indlede med at sige, at vi ikke fra Socialdemokratiets side kan tilslutte os ændringsforslaget fra Kristeligt Folkeparti. Vi mener ikke, tidspunktet i dag er inde til, at vi skal foretage en formel lovgivningsmæssig ophævelse af sanktionerne, som så kan udmøntes, når ministeren har fundet et flertal, som er villigt til at stå bag. Vi mener, det er nødvendigt med en lovgivning, når sanktionerne til sin tid skal ophæves. Lovgivningen sikrer en mulighed for, at forudsætningerne er tilstrækkeligt belyst, og for, at mennesker udefra har chancen for at give deres holdning til kende over for Folketinget.

Vi er godt klar over, at det indebærer, at vi tidligst kan begynde at arbejde lovgivningsmæssigt med dette spørgsmål igen til efteråret, men vi mener faktisk heller ikke, at situationen i Sydafrika giver anledning til at håbe på, at det bliver nødvendigt inden efteråret. Forhandlingerne er gået i stå som følge af, at løftet om frigivelse af de politiske fanger og hjemvenden af de eksilerede ikke er opfyldt, og som følge af de stigende voldshandlinger og regeringens hidtidige manglende initiativ.

På det sidste har de Klerk dog gjort visse spæde forsøg på at mildne situationen, men der ligger fortsat ingen erkendelse af sikkerhedsløvenes betydning eller af politistyrkernes involvering. Apartheidlovene er endnu ikke vedtaget, og der er usikkerhed om lovenes reelle effekt. Både EF-rapporten og memorandummet fra Witwatersrand University taler om usikkerhed med hensyn til konsekvenserne – ja memorandummet taler sågar om, at pakken på enkelte punkter er uacceptabel.

Endelig er der spørgsmålet om forfatningsarbejdet. Det handler ikke, sådan som udenrigsministeren ofte har sagt det, om etablering af en demokratisk forfatning – det ville selvfølgelig være rart – men det handler først og fremmest om en forfatning, som ikke skelner mellem racer. Forfatningsarbejdet er for os hele kernen i

afskaffelsen af apartheid, eftersom alle forbedringer af systemet til enhver tid kan ændres enten administrativt eller lovgivningsmæssigt tilbage igen, hvis ikke de sorte også får del i den politiske magt.

I virkeligheden burde forfatningen have været hele omdrejningspunktet, eftersom borgerrettigheder, ejendomsbestemmelser og fri bosættelse også er elementer, der grundlæggende hører hjemme i en forfatning. Hvis ikke apartheid lå i forfatningen, ville apartheid højst sandsynligt aldrig have fundet vej til Sydafrikas øvrige love.

Socialdemokratiet er glad for, at det flertal, som i sin tid indførte sanktionerne, fortsat er enige i bedømmelsen af situationen i Sydafrika og ikke mener, tiden er inde til en ophævelse af sanktionerne. At de partier, som altid har været imod, eller som har undladt at stemme ved indførelsen, forsøger at få deres synspunkt igennem, er der vel ikke noget nyt i.

Selv om vi afviser at påbegynde en ophævelse af sanktionerne nu, er der ikke noget i vejen for, at Folketinget følger udviklingen nøje med henblik på at finde det rigtige tidspunkt, ligesom der heller ikke er noget i vejen for, at ministeren tager initiativ til, at vi forsøger at opstille retningslinier for en ophævelse af sanktionerne samt for en eventuel øget hjælpeindsats i de sorte områder i forbindelse med uddannelse, bolig, sundhed og sanitære forhold for at imødekomme de sociale konsekvenser, som jeg er enig med Centrum-Demokraterne og Fremskridtspartiet i vil være situationen i Sydafrika selv flere generationer efter apartheidens endelige afskaffelse.

Socialdemokratiet er indstillet på at lave en køreplan for en gradvis aftrapning af sanktionerne, men vi vil ikke sætte aftrapningen i gang, før udviklingen hen imod afskaffelse af apartheid er uigenkaldelig. Jeg skal derfor også gentage den opfordring, som Socialdemokratiet, SF og De Radikale kommer med til ministeren i vores betænkningsbidrag.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg har to spørgsmål til fru Pernille Forchhammer. Det første er, om Socialdemokratiet til efteråret vil foreslå, at den danske støtte til Sovjetunionen afskaffes. Sagen er jo nemlig den, at hvis vi havde foretaget de samme vurde-